

Gorchuddion wyneb mewn ysgolion

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Hydref 2020
Petitions Committee | 13 October 2020

Reference: RS20/14123-1

Rhif y ddeiseb: [P-05-1021](#)

Teitl y ddeiseb: Peidiwch â gwneud mygydau na gorchuddion wyneb yn orfodol mewn DIM ysgolion (gan gynnwys ysgolion uwchradd)

Geiriad y ddeiseb: Mae cymaint o dystiolaeth sy'n awgrymu nad yw mygydau wyneb yn atal feirysau, gan gynnwys y coronafeirws/COVID-19, rhag lledaenu. Mae mygydau'n achosi rhagor o gyffwrdd wynebau'n barhaus a fydd yn lledaenu unrhyw bathogenau sydd ar y mwgwd. Ymhellach, dyfynnir Dr Jenny Harries, a ddywedodd: "Oherwydd ymddygiad dynol, gall pobl roi eu hunain mewn rhagor o berygl o'r feirws, nid llai o berygl, o'u gwisgo."

Mae llawer o feddygon a gweithwyr iechyd proffesiynol wedi lleisio eu barn a dweud bod mygydau yn cyfrannu at ledaeniad feirysau.

1. Crynodeb

Gwnaeth Llywodraeth Cymru ddiweddarau ei safbwynt ynglŷn â gorchuddion wyneb mewn [ysgolion ar 26 Awst 2020](#), a gorchuddion wyneb yn y gymdeithas yn fwy [cyffredinol ar 11 Medi 2020](#).

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn cael eu diweddarau'n rheolaidd a chynghorir Aelodau'r Pwyllgor i gyfeirio at y [fersiynau diweddaraf sydd ar gael](#).

2. Gorchuddion wyneb mewn ysgolion

Gwnaeth Llywodraeth Cymru ddiweddarau ei pholisi ynghylch gorchuddion wyneb mewn [ysgolion ar 26 Awst 2020](#).

Dywedodd Llywodraeth Cymru er bod [cyngor gwyddonol](#) yn nodi nad yw gorchuddion wyneb yn debygol o wneud fawr o wahaniaeth mewn plant o dan 11 oed, **fe'u hargymhellir ar gyfer holl aelodau'r cyhoedd dros 11 oed mewn lleoliadau dan do lle na ellir cadw pellter cymdeithasol, gan gynnwys ysgolion uwchradd.**

Felly, argymhellir y dylid defnyddio gorchuddion wyneb mewn ardaloedd cymunedol (coridorau ac ati ond nid o reidrwydd ystafelloedd dosbarth) mewn ysgolion uwchradd ond nid mewn ysgolion cynradd.

Mae [canllawiau gweithredol Llywodraeth Cymru i ysgolion](#) (a ddiweddarwyd ar 2 Medi) yn nodi:

Mae'r Prif Swyddog Meddygol yn argymhell, ond nid yw'n mandadu, y dylid defnyddio gorchuddion wyneb yn unol ag asesiadau risg mewn ysgolion uwchradd yn ardaloedd cymunedol yr ysgol, fel coridorau lle mae cynllun yr adeilad yn golygu na all grwpiau cyswllt aros ar wahân i'r un graddau a lle mae'n anodd cadw at fesurau rheoli eraill. Bydd hwn yn benderfyniad lleol i'r ysgol neu'r lleoliad gan ddibynnu ar eu hasesiad o'r risg ac yng nghyd-destun yr amgylchiadau lleol.

Gofynnwyd i'r Gweinidog am orchuddion wyneb mewn ysgolion yn y [Cyfarfod Llawn ar 15 Medi](#) a dywedodd:

O ran mygydau, mae'r canllawiau ar fygydau yn gwbl glir. Ein disgwyliadau ni o ran ysgolion, a'n canllawiau gweithredu ni yw, y byddan nhw'n cymryd camau i gyfyngu ar gyswllt rhwng grwpiau o ddisgyblion. Ac mae ysgolion yn gwneud hyn mewn ffyrdd amrywiol: er

enghraifft, parthau; systemau un ffordd; dechrau'r diwrnod fesul cam; amseroedd egwyl fesul cam, amseroedd cinio a threfniadau ar ddiwedd diwrnod ysgol. Pan fydd yr holl bethau hyn wedi eu gwneud—oherwydd mae'n rhaid gwneud y pethau hynny'n gyntaf—**pan fydd yr holl bethau hynny wedi eu gwneud a'i bod hi'n amhosibl wedyn gadw swigod o ddisgyblion ar wahân mewn mannau cymunedol, dyna pryd y dylid gwisgo mygydau. Ac mae'n well gwneud hynny ar sail asesu risg unigol mewn ysgol unigol, oherwydd mae ein hysgolion ni'n amrywio'n fawr o ran maint a chynllun.** Mae yna ysgolion uwchradd yn fy etholaeth i a fyddai'n edrych fel ysgolion cynradd bach yng nghyd-destun Caerdydd. Mae rhai o'n hysgolion mewn adeiladau ysgol gwych yr unfed ganrif ar hugain, ac yna mae rhai o'n hysgolion yn dal i fod, pe byddwn i'n onest, mewn adeiladau o oes Fictoria, ac felly fe fydd eich gallu chi i gyflawni'r pethau hyn yn eich ysgol chi'n amrywio o ysgol i ysgol. **Os na allwch gadw grwpiau o ddisgyblion 2m oddi wrth ei gilydd mewn mannau cymunedol, yna fe ddylen nhw wisgo mygydau, ac rwy'n siŵr fod trefnu hynny o fewn gallu'r penaethiaid sy'n rhedeg ein hysgolion ni.** Maent yn ymdrin yn feunyddiol â phroblemau sy'n llawer mwy cymhleth na gweithio allan sut i gadw plant 2m ar wahân mewn coridor. [ychwanegwyd y print trwm gan Wasanaeth Ymchwil y Senedd i roi pwyslais]

3. Gorchuddion wyneb yn y gymdeithas yn fwy cyffredinol

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [ar 11 Medi](#) y byddai'n rhaid **gwisgo gorchuddion wyneb ym mhob man cyhoeddus dan do** o 14 Medi ymlaen, fel siopau a chanolfannau siopa, siopau trin gwallt a champfeydd. Yr eithriad i'r gofyniad hwn yw pan fydd person y tu mewn i le bwyta neu yfed (er enghraifft, caffis, bwytaï a thafarndai).

Nid yw'n ofynnol i blant o dan 11 oed wisgo gorchuddion wyneb. Y rheswm am hyn yw bod y [cyngor gwyddonol](#) yn nodi nad yw gorchuddion wyneb yn debygol o wneud fawr o wahaniaeth mewn plant o dan 11 oed.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r

papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.